EIROPAS
KOMISIJA

Briselē, 12.5.2021.
COM(2021) 237 final

2021/0121 (NLE)

Priekšlikums

PADOMES LĒMUMS

par nostāju, kas Eiropas Savienības vārdā jāieņem Pasaules Tirdzniecības organizācijas Vispārējā padomē par Eiropas Savienības lūgumu pagarināt PTO izņēmumu, kas ļauj piemērot autonomās tirdzniecības preferences Rietumbalkāniem

PASKAIDROJUMA RAKSTS

1. PRIEKŠLIKUMA PRIEKŠMETS

Šā priekšlikuma mērķis ir noteikt nostāju, kas Eiropas Savienībai jāieņem Pasaules Tirdzniecības organizācijas (PTO) Vispārējā padomē, saistībā ar paredzēto lēmuma pieņemšanu pagarināt PTO izņēmumu, kas ļauj Eiropas Savienībai ("ES") paredzēt autonomās tirdzniecības preferences Rietumbalkāniem.

2. PRIEKŠLIKUMA KONTEKSTS

2.1. Marakešas līgums par Pasaules Tirdzniecības organizācijas izveidošanu

Marakešas līgums, ar ko izveido Pasaules Tirdzniecības organizāciju ("PTO līgums"), stājās spēkā 1995. gada 1. janvārī.

Eiropas Savienība ir šā līguma Puse.

2.2. Ministru konference un Pasaules Tirdzniecības organizācijas Vispārējā padome

Saskaņā ar PTO līguma IV panta 1. punktu Ministru konference ir pilnvarota pieņemt lēmumus par visiem jautājumiem saistībā ar jebkuru daudzpusējo tirdzniecības nolīgumu.

Saskaņā ar PTO līguma IV panta 2. punktu Ministru konferenču sanāksmju starplaikā tās funkcijas pilda Vispārējā padome.

Saskaņā ar PTO līguma IX panta 1. punktu lēmumus parasti pieņem pēc konsensa principa.

2.3. Paredzētais PTO Vispārējās padomes akts

Saskaņā ar PTO līguma IX panta 3. punktu pienākumam, kas uzlikts kādam dalībniekam, izņēmuma gadījumos var piemērot izņēmumu.

Pēc ES lūguma PTO Vispārējā padome var pieņemt lēmumu pagarināt spēkā esošo PTO izņēmumu, kas ļauj ES paredzēt autonomās tirdzniecības preferences Rietumbalkāniem ("paredzētais akts").

Pašreizējais izņēmums zaudē spēku 2021. gada 31. decembrī. Tāpēc paredzētā akta mērķis ir pagarināt šo izņēmumu līdz 2026. gada 31. decembrim.

Paredzētais akts būs saistošs PTO dalībvalstīm saskaņā ar PTO līguma IX panta 3. punktu, kā arī II panta 2. punktu, kurā paredzēts, ka "Līgumi un ar tiem saistītie juridiskie akti, kas ietverti 1., 2. un 3. pielikumos <…>, ir šī Līguma neatņemamas sastāvdaļas, kas ir saistošas visām tā Dalībvalstīm."

3. NOSTĀJA, KAS JĀIEŅEM SAVIENĪBAS VĀRDĀ

Eiropas Parlaments un Padome 2020. gada 16. decembrī pieņēma Regulu (ES) 2020/2172, ar kuru līdz 2025. gada 31. decembrim[1] pagarina autonomo tirdzniecības preferenču piemērošanas termiņu attiecībā uz Rietumbalkānu (Albānijas, Bosnijas un Hercegovinas, Kosovas[*] Melnkalnes, Ziemeļmaķedonijas un Serbijas) izcelsmes ražojumiem. Sākotnēji

[1] Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2020/2172 (2020. gada 16. decembris), ar kuru groza Padomes Regulu (EK) Nr. 1215/2009, ar ko ievieš ārkārtas tirdzniecības pasākumus tām valstīm un teritorijām, kas piedalās vai ir saistītas ar Eiropas Savienības stabilizācijas un asociācijas procesu (OV L 432, 21.12.2020., 7. lpp.).

[*] Šis nosaukums neskar nostājas par statusu un atbilst ANO DP Rezolūcijai 1244/1999 un Starptautiskās Tiesas atzinumam par Kosovas neatkarības deklarāciju.

tirdzniecības preferences tika piešķirtas ar Padomes Regulu (EK) Nr. 2007/2000[2], kas pēc tam vairākas reizes tika grozīta un pagarināta.

Vajadzīgajā apmērā nepastāvot izņēmumam no saistībām, ko ES uzņēmusies saskaņā ar 1994. gada Vispārējās vienošanās par tarifiem un tirdzniecību (*GATT* 1994) I panta 1. punktu un *GATT* 1994 XIII pantu, šo autonomo tirdzniecības preferenču paredzētais režīms būtu jāattiecina uz visām citām Pasaules Tirdzniecības organizācijas (PTO) dalībvalstīm.

Tāpēc ES ir jāiesniedz lūgums pagarināt PTO izņēmumu attiecībā uz autonomām tirdzniecības preferencēm, ko ES piešķir Rietumbalkāniem saskaņā ar PTO līguma IX panta 3. punktu, vēl uz pieciem gadiem, proti, līdz 2026. gada 31. decembrim. Papildus šim lūgumam ES būtu jāatbalsta šā lūguma pieņemšana PTO Vispārējā padomē.

Tas būtu ceturtais pagarinājums izņēmumam, ko sākotnēji piešķīra no 2000. gada 8. decembra līdz 2006. gada 31. decembrim[3] un pēdējo reizi pagarināja 2016. gada 7. decembrī[4]. Sākotnējā izņēmuma un tā pagarinājumu iemesli ir pastāvīgi sarežģītā ekonomiskā situācija reģionā un tas, ka preferenciālais režīms, ko attiecībā uz atbilstīgiem ražojumiem Savienība piešķir šīm valstīm, ir paredzēts, lai veicinātu ekonomikas attīstību atbilstīgi *GATT* 1994 mērķiem.

4. JURIDISKAIS PAMATS

4.1. Procesuālais juridiskais pamats

4.1.1. Principi

Līguma par Eiropas Savienības darbību (LESD) 218. panta 9. punktā ir paredzēti lēmumi, kas nosaka "*nostāju, kas Savienības vārdā jāapstiprina kādā ar nolīgumu izveidotā struktūrā, ja šāda struktūra ir tiesīga pieņemt lēmumus ar juridiskām sekām, izņemot lēmumus, kas papildina vai groza attiecīgajā nolīgumā noteikto iestāžu sistēmu*".

Jēdziens "*lēmumi ar juridiskām sekām*" ietver aktus, kam ir juridiskas sekas saskaņā ar starptautisko tiesību normām, kuras reglamentē attiecīgo struktūru.

4.1.2. Piemērošana konkrētajā gadījumā

PTO Vispārējā padome ir struktūra, kas izveidota ar līgumu, proti, PTO līgumu.

Akts, kuru Vispārējā padome tiktu aicināta pieņemt, ir lēmums ar juridiskām sekām. Paredzētais akts atbilstoši starptautiskajām tiesībām būtu pusēm saistošs saskaņā ar PTO līguma II panta 2. punktu un IX panta 3. punktu.

Paredzētais akts nepapildina un negroza līgumā noteikto iestāžu sistēmu.

Tāpēc ierosinātā lēmuma procesuālais juridiskais pamats ir LESD 218. panta 9. punkts.

4.2. Materiālais juridiskais pamats

4.2.1. Principi

Lēmumam, ko pieņem saskaņā ar LESD 218. panta 9. punktu, materiālais juridiskais pamats galvenokārt ir atkarīgs no tā, kāds mērķis un saturs ir paredzētajam aktam, attiecībā uz kuru Savienības vārdā tiek ieņemta nostāja. Ja paredzētajam aktam ir divi mērķi vai divi komponenti un viens no tiem ir atzīstams par galveno, bet otram ir pakārtota nozīme, tad

---

[2] OV L 240, 23.9.2000., 1. lpp. Regulā jaunākie grozījumi izdarīti ar Regulu (EK) Nr. 530/2007 (OV L 125, 15.5.2007., 1. lpp.), kas kodificēta ar Padomes Regulu (EK) Nr. 1215/2009 (2009. gada 30. novembris) (OV L 328, 15.12.2009., 1. lpp.).

[3] WT/L/380.

[4] G/C/W/731.

lēmums, ko pieņem saskaņā ar LESD 218. panta 9. punktu, jābalsta uz viena materiālā juridiskā pamata, proti, tā, ko prasa galvenais jeb dominējošais mērķis vai komponents.

4.2.2. Piemērošana konkrētajā gadījumā

Paredzētā akta galvenais mērķis un saturs attiecas uz kopējo tirdzniecības politiku.

Tāpēc ierosinātā lēmuma materiālais juridiskais pamats ir LESD 207. panta 4. punkta pirmā daļa.

4.3. Secinājums

Ierosinātā lēmuma juridiskajam pamatam vajadzētu būt LESD 207. panta 4. punkta pirmajai daļai saistībā ar LESD 218. panta 9. punktu.

2021/0121 (NLE)

Priekšlikums

PADOMES LĒMUMS

par nostāju, kas Eiropas Savienības vārdā jāieņem Pasaules Tirdzniecības organizācijas Vispārējā padomē par Eiropas Savienības lūgumu pagarināt PTO izņēmumu, kas ļauj piemērot autonomās tirdzniecības preferences Rietumbalkāniem

EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību un jo īpaši tā 207. panta 4. punkta pirmo daļu saistībā ar tā 218. panta 9. punktu,

ņemot vērā Eiropas Komisijas priekšlikumu,

tā kā:

(1) Līgumu par Pasaules Tirdzniecības Organizācijas izveidošanu ("PTO līgums") Savienība noslēdza ar Padomes Lēmumu 94/800/EK[1], un tas stājās spēkā 1995. gada 1. janvārī.

(2) Saskaņā ar PTO līguma II panta 2. punktu līgumi un ar tiem saistītie juridiskie akti, kas ietverti 1., 2. un 3. pielikumos ("daudzpusējie tirdzniecības nolīgumi"), tostarp 1994. gada Vispārējā vienošanās par tarifiem un tirdzniecību (*GATT* 1994), ir minētā līguma neatņemamas sastāvdaļas, kas ir saistošas visām tā dalībvalstīm.

(3) Saskaņā ar PTO līguma IV panta 1. punktu Ministru konference var pieņemt lēmumus par visiem jautājumiem saistībā ar jebkuru daudzpusējo tirdzniecības nolīgumu. Ministru konferences sastāvā ir visu PTO dalībvalstu pārstāvji, un tā tiek sasaukta vismaz reizi divos gados. Saskaņā ar PTO līguma IV panta 2. punktu Ministru konferences sanāksmju starplaikā tās funkcijas pilda Vispārējā padome. Saskaņā ar minētā līguma IX panta 1. punktu PTO lēmumus parasti pieņem pēc konsensa principa.

(4) Saskaņā ar PTO līguma IX panta 3. punktu Ministru konference izņēmuma gadījumos var lemt par izņēmuma piemērošanu attiecībā uz pienākumu, kas uzlikts dalībvalstij ar PTO līgumu vai jebkuriem daudzpusējiem tirdzniecības līgumiem.

(5) Savienībai izņēmums no saistībām, ko tā uzņēmusies saskaņā ar *GATT* 1994 I panta 1. punktu, pirmo reizi tika piešķirts no 2000. gada 8. decembra līdz 2006. gada 31. decembrim[2] un pēdējo reizi pagarināts no 2016. gada 7. decembra līdz 2021. gada 31. decembrim, ciktāl tas nepieciešams, lai Savienība varētu piešķirt preferenciālu režīmu atbilstīgiem Rietumbalkānu izcelsmes ražojumiem.

(6) Eiropas Parlaments un Padome 2020. gada 16. decembrī pieņēma Regulu (ES) 2020/2172, ar kuru līdz 2025. gada 31. decembrim[3] atkārtoti pagarina autonomo

---

1 Padomes Lēmums 94/800/EK (1994. gada 22. decembris) par daudzpusējo sarunu Urugvajas kārtā (no 1986. gada līdz 1994. gadam) panākto nolīgumu slēgšanu Eiropas Kopienas vārdā jautājumos, kas ir tās kompetencē (OV L 336, 23.12.1994., 1. lpp.).

2 WT/L/380.

3 Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2020/2172 (2020. gada 16. decembris), ar kuru groza Padomes Regulu (EK) Nr. 1215/2009, ar ko ievieš ārkārtas tirdzniecības pasākumus tām valstīm un

tirdzniecības preferenču piemērošanas termiņu Rietumbalkāniem (Albānijai, Bosnijai un Hercegovinai, Kosovai* Melnkalnei, Ziemeļmaķedonijai un Serbijai).

(7) Nepastāvot izņēmumam no PTO saistībām, Savienības autonomo tirdzniecības preferenču piemērošana Rietumbalkāniem līdz 2025. gada 31. decembrim būtu jāattiecina uz visām pārējām PTO dalībvalstīm.

(8) Lūgums pagarināt PTO izņēmumu, kas ļauj piemērot autonomās tirdzniecības preferences Rietumbalkāniem, ir pamatots, ņemot vērā pastāvīgi sarežģīto ekonomisko situāciju reģionā un to, ka preferenciālais režīms, ko attiecībā uz atbilstīgiem ražojumiem Savienība piešķir šīm valstīm, ir paredzēts, lai veicinātu ekonomikas attīstību atbilstīgi *GATT* 1994 mērķiem un neradītu šķēršļus citu PTO dalībvalstu tirdzniecībai. Tādējādi joprojām ir spēkā īpašie apstākļi, kas pamato izņēmuma no *GATT* 1994 I panta 1. punkta un XIII panta pagarinājumu.

(9) Ir lietderīgi noteikt nostāju, kura Savienības vārdā jāieņem Pasaules Tirdzniecības organizācijas (PTO) Vispārējā padomē, jo PTO izņēmuma attiecībā uz autonomām tirdzniecības preferencēm, ko ES piešķir Rietumbalkāniem, pagarināšana būs saistoša PTO dalībvalstīm,

IR PIEŅĒMUSI ŠO LĒMUMU.

1. pants

Nostāja, kas Savienības vārdā jāieņem Pasaules Tirdzniecības organizācijas (PTO) Vispārējā padomē, ir lūgt pagarinājumu spēkā esošajam izņēmumam attiecībā uz autonomajām tirdzniecības preferencēm, kuras Savienība līdz 2026. gada 31. decembrim piešķīrusi Rietumbalkāniem, un atbalstīt šā lūguma pieņemšanu.

2. pants

Šis lēmums ir adresēts Komisijai.

Briselē,

Padomes vārdā —
priekšsēdētājs

---

teritorijām, kas piedalās vai ir saistītas ar Eiropas Savienības stabilizācijas un asociācijas procesu (OV L 432, 21.12.2020., 7. lpp.).

* Šis nosaukums neskar nostājas par statusu un atbilst ANO DP Rezolūcijai 1244/1999 un Starptautiskās Tiesas atzinumam par Kosovas neatkarības deklarāciju.